

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 3 juli 2008

MEDITATIE

Genezing door Christus' komst

Niemand weet, wat het is om blind te zijn, dan wie blind is. Niemand beseft wat het is om doof te zijn, dan wie niet horen kan.

Niemand begrijpt goed, wat gemist wordt door iemand die niet lopen kan, of hij moet zelf met verlamde benen in een rolstoel zitten. En wat het is om niet te kunnen spreken, weten alleen degenen, die hun spraak voor kortere of langere tijd hebben moeten missen. Het is met deze kwalen zó, dat alleen wie ze ervaren heeft, weet wat het inhoudt om ze te hebben.

Niet anders is het met de kwalen van onze ziel. Die zijn moeilijk te verwoorden, maar in de Bijbel worden ze meestal genoemd met woorden, die de kwalen van het lichaam aanduiden. Zo wordt het pijnlijke beleven van de zielennoed nog het beste concreet gemaakt en weergegeven. Dit wordt lang niet door iedereen begrepen. Want ook hier is het zo – en ik denk dat het hier zelfs nog meer geldt dan bij lichaamskwalen – dat alleen zij het

Alsdan zullen der blinden ogen opengedaan worden en der doven oren zullen geopend worden.

Alsdan zal de kreupel springen als een hert, en de tong des stommen zal juichen.

Jesaja 35 : 5 en 6a

begrijpen die de kwalen zelf kennen. Laten we het eens nagaan voor de vier kwalen, die in onze tekst genoemd worden: blind te zijn, doof te zijn, een verlamming aan de benen te hebben of niet te kunnen spreken.

Een blinde kan niet zien. Is hij volslagen blind, dan onderscheidt hij niet tussen licht en duister. Vormen of kleuren kan hij niet onderscheiden en er dus ook niet van genieten. Hij kan de weg ergens heen niet vinden en moet bij de hand geleid worden. Een geestelijk blinde kan in het geestelijk leven niets onderscheiden.

Ten diepste weet hij het onderscheid niet tussen goed en kwaad. Hij ziet geen kwaad in veel zonden en geen aangenaamheid in de dienst van God. Het ergste is dat de natuurlijke mens dit niet toe wil geven. Hij meent te zien en wel degelijk te weten wat goed en kwaad is. De Farizeeërs erkenden hun onwetendheid in geestelijke zaken niet. Daarom zei de Heere Jezus: Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat degenen, die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden. We lezen dan verder: En dit hoorden enigen uit de Farizeeën, die bij Hem waren, en zeiden tot Hem: Zijn wij dan ook blind? Jezus zeide tot hen: Indien gij blind waart, zo zoudt gij geen zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zo blijft dan uw zonde (Joh. 9:39-41).

Dit geldt nu ook van de doofheid. In het gewone leven mist een dove het vermogen om te verstaan wat er gesproken wordt. In het geestelijke verstaat een onbekeerde het Woord van God niet. Maar wie geeft het toe? Paulus schrijft, 1 Kor. 2:14: Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.

Wat het kreupel zijn betreft, is het duidelijk dat zo iemand niet goed kan lopen. In het geestelijk leven betekent dat: niet te kunnen gaan op de weg naar het eeuwige leven.

En als het over het stom zijn gaat, dan zal ieder beseffen dat het vreselijk is om niet te kunnen spreken. Maar wie lijdt eronder, dat we door de zonde met stomheid geslagen zijn als het gaat om de lof des Heeren?

Het zijn vier zielenkwalen, die de natuurlijke mens niet gevoelt; die lijdt er niet onder en zoekt er geen genezing voor.

Anders wordt het, als God de Heilige Geest ons ontdekt aan onze ellendestaat. Dan ga je ervaren wat het is blind en doof te zijn. Dan geeft God zulken ogen en oren en kan gezegd

Inhoud

86e jaargang

Nr. 40

- 1 Genezing door Christus' komst
- 3 Evangelisch (12)
- 5 Geldwerving (4)
- 6 In orde: Naar een andere uitgave
- 7 Lessen uit de kerkgeschiedenis:
Een opwekking in Sluis
- 7 De vrije wil: De dubbele wil (5)
- 8 Uit de bibliotheek
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

worden: Breng voort het blinde volk, hetwelk ogen heeft, en de doven, die oren hebben (Jes. 43:8). Dan wordt het iets vreselijks de weg ten leven niet te weten, niet meer te weten wat God goed vindt en wat Hij als zondig beoordeelt en geen goed onderscheid te hebben in het geestelijk leven. Het Woord van God krijgt dan grote waarde, maar we weten het niet toe te passen en ervaren, als weleer de moorman, dat we zonder uitlegger de Schriften niet verstaan. Dan gaan we bidden om licht en waarheid. Hoe kom ik op de weg ten leven en hoe zal ik daarop ooit kunnen gaan, zo leeft dan de bange vraag in een bekommerde ziel. Het kreupel zijn is dan beleving en het met stomheid geslagen zijn ten aanzien van het goed spreken over God en Zijn dienst een dagelijkse kwelling. Wie kan toch die kwalen genezen?

In onze tekst wordt gesproken over een "alsdan". Er is een tijd, waarop de genezing ervaren mag worden. Vraagt u, gekwelde door uw kwalen, wanneer dat is? Het is dan, als Christus tot de ziel komt! In de verzen vóór onze tekst staat een opwekking voor die kreupelen om niet in moedeloosheid neer te zinken: Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast. Zegt den onbedachtzamen van harte: Weest sterk, en vreest niet; ziet, ulieder God zal (ter) wrake komen (met) de vergelding Gods. Hij zal komen en ulieden verlossen (v. 3 en 4).

Het was in de tijd van Jesaja een

bemoediging voor het overblijfsel, dat God uit ballingschap terug zou brengen. Maar ook in onze tijd is het bedoeld als een bemoediging voor hen, die zonder hulp van God omkomen in hun ellende. Ze komen niet om. God heeft hulp besteld bij een Held, Die machtig is om te verlossen. Van Hem staat geschreven: Ik, de HEERE, heb u geroepen in gerechtigheid, en Ik zal (u) bij uw hand grijpen; en Ik zal u behoeden, en Ik zal u geven tot een Verbond des volks, tot een Licht der heidenen. Om te openen de blinde ogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, (en) uit het gevangenhuis, die in duisternis zitten (Jes. 42:6 en 7).

Nu mag tot de doven en blinden gezegd worden: Hoort, gij doven! en schouwt aan, gij blinden! om te zien. Wie is er blind als Mijn knecht, en doof, gelijk Mijn bode, (dien) Ik zende? Wie is blind, gelijk de volmaakte, en blind, gelijk de knecht des HEEREN (Jes. 42:18 en 19)?

Christus' komst werd door Jesaja voorzeggd als de komst van een wonderlijk Geneesmeester. Terecht zegt hij elders: Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld;

de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. (Als) dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt; doch Hij deed Zijn mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open (Jes. 53:4-7). Hij heeft door Zijn krankheid. Hij wilde worden als een blinde, als een dove, als een kreupele en als een stomme. Hij werd tot de minste der mensen om in Gods gericht te betalen voor de zonden van Zijn ellendigen. Hij werd hen gelijk, ja ging in de plaats der Zijnen staan, om hen zalig te kunnen maken door Zijn verdiensten.

De Heilige Geest doet dit de blinde zien. En de ogen die dit gezien hebben, zullen niet meer terugzien! Hij doet het de doven horen. En wie de stem van de Liefste heeft verstaan, herkent Hem uit duizenden! Dan leert de kreupele springen van zielenvreugd en de tong der stommen zal juichen: Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen!

Goes

ds. C.J. Meeuse

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten

en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av. N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

In een aantal artikelen maken we kennis met de evangelische beweging. We willen nu opnieuw nagaan hoe in evangelische kringen gesproken wordt over bekering en geloof. Wat is de bekering? Wat gebeurt er dan? Hoe wordt dat beleefd?

Laten we dit artikel beginnen met enkele citaten over bekering en geloof. We beginnen bij de al eerder genoemde *Verbintenis van Lausanne* (1974). Daarin lezen we: "Evangelisatie betekent: het goede nieuws verspreiden dat Jezus Christus voor onze zonden stierf en naar de Schriften uit de doden opstond en dat Hij nu als de heersende Koning de vergeving der zonden en de bevrijdende gave van de Heilige Geest aanbiedt aan allen die zich bekeren en geloven." "Wanneer Jezus Christus als 'de Verlosser der wereld' wordt verkondigd... betekent het dat Gods liefde aan een wereld van zondaren verkondigd wordt en dat alle mensen uitgenodigd worden Hem in oprechte persoonlijke overgave door berouw en geloof, als Heer en Heiland te erkennen."

Vervolgens citeren we uit de *Evangelicale verklaring* (2000). "Zoals God aan Christus onze zonden heeft toegerekend, zo heeft Hij in Zijn rechtvaardigheid ons in Christus rechtvaardig verklaard. Dat is rechtvaardiging door de toerekening van Christus' rechtvaardige verdienste. Het enige wat wij bijdragen aan de transactie is de behoefte die wij daaraan hebben. Ons geloof in de gevende God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, is zelf de vrucht van Gods genade... Het Evangelie verzekert ons ervan dat allen die hun leven aan Jezus Christus hebben toevertrouwd, opnieuw-geboren kinderen van God zijn." "Verlossend geloof houdt in dat we bewust instemmen met de inhoud van het Evangelie, dat we onze eigen zondigheid en behoefte erkennen en dat we persoonlijk vertrouwen op Christus en Zijn werk."

Nauwkeuriger

Het is mogelijk dat sommigen nu tot de conclusie komen: het valt nog mee met de evangelische beweging. Er worden wat uitdrukkingen gebruikt

die we niet zo gewoon zijn, maar verder valt er toch te leven met bovenstaande citaten? In de *Verbintenis van Lausanne* en de *Evangelicale verklaring* klinkt inderdaad opnieuw een gematigde toon door. Mogelijk hebben de reformatorische theologen die aan deze verklaringen meewerkten ook nu een positieve invloed gehad. Tegelijkertijd moeten we vaststellen dat we ons niet kunnen verenigen met deze verklaringen. Opvallend is opnieuw het algemene spreken over het verlossende werk van de Heere Jezus. Zonder onderscheid wordt gezegd dat hij 'voor onze zonden' stierf. De leer van de algemene verzoening maakt deel uit van de officiële evangelische verklaringen. Ook valt op dat het toepassende werk van de Heilige Geest in de documenten weinig functioneert. God biedt de genade aan en de mens wordt nu uitgenodigd om Jezus als zijn Zaligmaker aan te nemen. Er ligt veel nadruk op de beslissing die van de mens wordt gevraagd.

Opvallend is opnieuw het algemene spreken over het verlossende werk van de Heere Jezus. Zonder onderscheid wordt gezegd dat hij 'voor onze zonden' stierf.

In de derde plaats valt op dat geloven wordt omschreven als een "bewust instemmen" met het Evangelie. Het lijkt er haast op dat geloven een daad is van het verstand. De *Evangelicale verklaring* spreekt dit weliswaar tegen, maar toch neemt dat onze ongerustheid op dit punt niet weg. Dat zal blijken als we gaan zien hoe deze drie opvallende punten binnen de evangelische beweging in de praktijk functioneren.

Deur open

De vele evangelische boeken, brochures en evangelisatietraktaatjes die ik inmiddels heb gelezen, laten een duidelijke rode draad zien. Kort gezegd komt de boodschap hierop neer: God deed er alles aan om zondaren zalig te maken. Hij zond Zijn Zoon, Die voor

alle mensen stierf. Nu klopt God op de deur van ons hart met een boodschap van liefde en genade. Wie deze boodschap wil aannemen, zet de deur van zijn hart open, belijdt zijn schuld en nodigt Jezus uit binnen te komen. Hij komt dan in ons leven, waardoor wij volgelingen van Jezus worden. Zo worden we wederomgeboren.

Het is me steeds opnieuw opgevallen dat deze boodschap algemeen en overheersend is binnen de evangelische beweging. God heeft het Zijne gedaan voor de zaligheid van mensen, maar het is aan de mens die hiermee instemt of niet. Zonder de beslissing van de mens valt de zaligheid toch nog in het water. We kunnen niet anders dan concluderen dat de hele evangelische beweging voluit steunt op het remonstrantisme. Ik weet dat evangelische voorgangers het niet fijn vinden als het zo gezegd wordt, maar het is niet anders.

John Stott

Opvallend is dat ook serieuze evangelische leidlieden deze boodschap verkondigen. Iemand als John Stott geldt wereldwijd als een bijbelgetrouwe evangelicale voorganger. Krachtig verzet hij zich tegen alle moderne vormen van theologie. Met diepe eerbied schrijft hij over God, Zijn Woord en Zijn genade. In een persoonlijke ontmoeting, ruim tien jaar geleden, kwam ik onder de indruk van zijn persoon en spreken. Er ging iets van hem uit, zouden we zeggen. En toch kunnen we zijn boeken niet aanbevelen vanwege de remonstrantse draad erin.

Zo lezen we in het boekje *Christen worden* van Stott: "Het huis is een beeld van mijn leven. Christus staat aan de voordeur. Hij duwt de deur niet open om binnen te dringen. Hij wacht geduldig, totdat ik de deur voor Hem opendoe. Wanneer ik dat doe, komt Hij binnen. Zodra Hij binnen is, is Hij mijn Verlosser die ik, zoals ik zelf heb ingezien, nodig heb." Dit opendoen van de deur is echt een vrijwillige daad van de mens. "God respecteert de vrije wil die Hij aan de mens gegeven heeft."

Hoe nu te handelen? Stott geeft drie stappen in overweging die heel algemeen zijn binnen de evangelische beweging: 1 Erken dat u een zondaar bent, 2 Geloof dat Jezus uw zonden droeg aan het kruis, 3 Ga tot Christus en neem in ontvangst wat Hij voor u deed. Met andere woorden: Jezus is al voor me gestorven, want Hij stierf voor de hele wereld. Maar ik moet

voor mezelf aannemen dat Hij ook voor mij stierf. "Hij droeg de zonden van alle mensen, maar ik moet Hem vragen of Hij ook mijn zonden wil wegnemen."

Voorbeeldgebed

Om het praktisch te maken geeft John Stott een voorbeeldgebed voor mensen die de keus willen maken. Het gebed luidt, iets ingekort, als volgt: "Heere Jezus Christus, ik erken nederig dat ik gezondigd heb... Ik geloof vast en zeker dat U voor mij bent gestorven aan het kruis... Ik bekeer mij, ik keer mij af van de zonden uit het verleden... Ik kom nu tot U. Ik doe de deur voor U open. Kom, binnen, Heere Jezus en wees mijn Verlosser en mijn Heer, voor eeuwig. Amen."

Als iemand nu dit zondaarsgebed bidt, wat dan? Vertel vandaag nog aan iemand wat u hebt gedaan. Twijfel er niet aan dat de Heere Jezus in uw leven is gekomen. Maak u geen zorgen dat u zich misschien niet anders voelt. Sluit u aan bij een christelijke gemeente. Onderhoud en ontwikkel uw nieuwe vriendschapsrelatie met Christus door elke dag tijd opzij te zetten om in alle stilte de Bijbel te lezen en te bidden. Ga, zodra u begint aan uw nieuwe leven, bidden voor iemand anders opdat u hem of haar de weg tot Christus mag wijzen.

Middelpunt

Wat is de conclusie uit het boekje *Christen worden* van Stott? Ik hoop dat de lezer het geheel wat heeft doorzien. Wat doet de mens bij Stott veel! Hij mens kiest, zet de deur van zijn hart open, neemt Jezus aan, stelt vast dat Hij voor hem is gestorven, vertelt anderen over zijn geloof, onderhoudt de relatie met Christus en wint anderen voor Hem. Wat staat de mens in het middelpunt! Daar hebben we een kernbezwaar tegen de evangelische beweging. De gelovige mens staat zo in het middelpunt. Dat een mens vijand van God en genade is, is dan echt een vergeten zaak. Maar, hebben wij het persoonlijk beleefd?

Evangelische christenen erkennen toch dat alles genade is? O zeker, wie dat ontkent gaat zo rechtstreeks tegen de Bijbel in, dat het wel erg op zou vallen. Maar het maakt zo'n groot verschil of genade werkelijk als genade beleefd wordt, of dat achteraf wordt vastgesteld dat het enkel genade was. Wie genade leerde beleven, leerde wat schuld is. En schuldbeleving is iets anders dan een gevoel van tekortschieten. Schuld wordt ontdekt als de

Heilige Geest de wet als een spiegel in het leven gaat oprichten. Alleen zo leren we dat we schuldig staan aan Gods gebod. Wie gaat roepen om genade, erkent de verlorenheid waarin hij ligt, de onmogelijkheid om zichzelf te verlossen en de onwaardigheid aan de zijde van de mens. Dat zijn geen zaken die achteraf geconcludeerd worden, maar die werkelijk doorleefd worden. Juist over deze doorleving van zonde en genade horen we helaas zo bitter weinig in de evangelische beweging.

Dordtse Leerregels

De dwalingen van de evangelische beweging rond bekering en geloof zijn ondertussen niet nieuw. Het zijn precies de dwalingen van de remonstranten. Ooit, tijdens de Dordtse Synode, werd hun de deur gewezen. Dat gebeurde met steun van godgeleerden uit heel Europa. Voor de remonstranten was er geen plaats meer binnen de vaderlandse kerk. Sinds die tijd zijn er echter zoveel remonstranten teruggekeerd, dat hun invloed binnen de reformatorische kerken mogelijk groter is dan in de tijd voorafgaande aan de Synode van Dordrecht.

De remonstranten legden alle nadruk op het geloof als een daad. Dat staat voorop. Je moet dus geloven! Je moet eenvoudig in het geloof tot Jezus gaan!

Met name de Verwerping der dwalingen in de Dordtse Leerregels zijn in dit verband actueel. Iedereen die met het evangelische gedachtegoed in aanraking komt, zou deze eigenlijk moeten lezen en herlezen. Het helpt ons om hedendaagse dwalingen te herkennen. In de zesde verwerping bij hoofdstuk twee van de Leerregels lezen we over de mening "dat God zoveel Hem aangaat, alle mensen die weldaden, die door de dood van Christus verkregen worden, gelijkelijk heeft willen mededelen; maar dat sommigen de vergeving der zonden en het eeuwige leven deelachtig worden, anderen niet, dat zulk onderscheid hangt aan hun vrije wil, dewelke zichzelf voegt bij de genade, die zonder onderscheid aangeboden wordt, en dat het niet hangt aan die bijzondere gave der barmhartigheid, die krachtiglijk in hen werkt, opdat zij zichzelf die genade boven anderen zouden toe-eigenen."

Dit is echt een voorloper van het evangelische geluid. Christus verwierf door Zijn dood genade voor alle mensen, God wil het iedereen geven, een aantal mensen wil het niet, anderen wel ontvangen.

Is deze voorstelling nu echt zo erg? We luisteren naar het oordeel van de Dordtse Synode. Onder de dekmantel dat ze het goed bedoelen, proberen de remonstranten "het volk het verderfelijk venijn van de Pelagiaanse dwalingen in te geven." Kortom, het is een vergiftige opvatting, heel gevaarlijk dus.

Daad

Bij het derde en vierde hoofdstuk van de Leerregels hadden onze vaders ook heel wat dwalingen te weerleggen. Een van deze is dat "het geloof, waardoor wij eerst bekeerd worden, en waarvan wij gelovigen genoemd worden, niet is een hoedanigheid of gave, van God ingestort, maar alleen een daad des mensen." De remonstranten legden alle nadruk op het geloof als een daad. Dat staat voorop. Je moet dus geloven! Je moet eenvoudig in het geloof tot Jezus gaan! Ze verzwegen ondertussen dat de mens dit geloof helemaal niet heeft. Op z'n hoogst zeiden ze dat dit geloof een genadeschenk Gods is, maar dat de mens dit geschenk natuurlijk goed moet gebruiken. Dat we in een staat van ongelooft verkeren en dat we nog altijd de duivel geloven, zal een remonstrant nooit zeggen.

Opnieuw waren onze vaders niet mals in hun oordeel. De remonstranten weerspreken met deze opvatting de Schrift. En, zo voegden ze eraan toe, Gods volk leert het zo anders. Er breekt geen moment aan dat Gods kinderen zélf kunnen geloven. Ze blijven altijd zo diep afhankelijk van het werk van Gods Geest. Daarom bidden ze met Jeremia: Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn (Jer. 31:18).

Actueel

Wat we aanhaalden uit het boekje van Stott is op zichzelf genoeg om een indruk te geven hoe de evangelische beweging spreekt over geloof en bekering. Toch willen we in een volgend artikel nog een keer aandacht vragen aan dit onderwerp. Het gaat immers over vragen die heel actueel zijn en waarover in onze tijd veel verwarring is.

(wordt vervolgd)

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

Geldwerving

We komen nu toe aan het weergeven van de conclusies van de notitie Geldwerving. De Generale Synode 2007, de meest brede vergadering van ons kerkverband, heeft met de conclusies ingestemd en die overgenomen.

Conclusies

De Generale Synode heeft zich gesteld achter de in de notitie Geldwerving opgenomen conclusies.

1. Het bedrag dat per jaar door leden/ doopleden van de Gereformeerde Gemeenten wordt opgebracht voor taken waartoe in het kader van het kerkverband is besloten (2006 ongeveer € 90,-) is voor de leden niet als zodanig herkenbaar en maakt bovendien deel uit van een enkele malen groter jaarlijks bedrag voor identiteitgebonden uitgaven. Hieruit volgt dat qua bedrag niet van een plafond worden gesproken.
2. Dat er niet van een plafond kan worden gesproken, blijkt ook uit het feit dat als er een dringend beroep wordt gedaan op de gemeenten, met verwoording van het doel, waarvoor het geld nodig is, het geld er ook komt (bijvoorbeeld bij de tsunami, begin 2005).
3. In ons land en - in het algemeen - ook onder de leden van de Gereformeerde Gemeenten anno 2006 is sprake van leven in luxe. Tegelijkertijd ebt het besef weg dat we dat alles van God hebben gekregen en wordt kerkgeld - af te zonderen geld voor de dienst des Heeren en voor de nooddriftige naaste - in vergelijking met vroeger meer en meer een sluitstuk.
4. Het is in de eerste plaats de taak van de gemeenten om de financiële middelen samen te brengen die nodig zijn voor de taken van het kerkverband. Met acties zoals werven donateurs, wordt slechts een deel van de gemeente bereikt, terwijl alle leden erbij betrokken moeten zijn/worden. Collecten zijn het geëigende middel en er zouden niet allerlei andere middelen nodig moeten zijn.
5. Ook vanuit de aard van ons kerkrecht is de collecte tijdens de kerkdienst de meest juiste vorm om de

benodigde middelen voor de kerkelijke uitgaven te verkrijgen. Dat betreft niet alleen de uitgaven van de plaatselijke gemeente, maar ook die van het kerkverband, die naar hun aard doelen zijn waarvan de plaatselijke gemeenten hebben besloten die in gezamenlijkheid uit te voeren.

6. Echter, de - veelal als extra aangemerkte - collecten in het kader van het kerkverband brengen nog niet de helft op van de gemaakte kosten. Het is de taak van de ambtsdragers de gemeente (leden) daarvan bewust te maken door:
 - meer aandacht daarvoor in de prediking en het pastorale werk
 - voorlichting tijdens gemeentevonden/ ledenvergaderingen
 - aandacht daarvoor bij het catechisatiewerk
 - bekendheid eraan te geven binnen de diverse kerkelijke verenigingen.

In ons land en - in het algemeen - ook onder de leden van de Gereformeerde Gemeenten anno 2006 is sprake van leven in luxe.

7. In het kader van bewustwording is het ook van belang om aan te geven dat (doop)leden van de Gereformeerde Gemeenten gehouden zijn om te geven aan instanties, die binnen het kerkverband opereren. Daaraan prioriteit geven is een plicht vanuit het lidmaatschap.
8. Het aantal extra collectes is in de loop van de jaren toegenomen, in de meeste gemeenten inmiddels zo'n vijfendertig per jaar. Het verdient aanbeveling dit aantal niet (veel) meer te verhogen omdat dan het karakter van een *extra* collecte verloren gaat.

Toelichting:

De plaatselijke gemeenten voldoen in het algemeen aan de vanuit het kerkverband gedane verzoeken om jaar-

lijkse extra collecten: te weten Theologische School 2x, Zending 2x, Evangelisatie 2x, Bijbelverspreiding 1x, Israël 1x, Kerkbouw 1x, Jeugdbond 1x en Bijzondere Noden 1 à 3x.

Verder wordt aan de kerkenraden aan richtbijdragen € 20 à € 22 per (doop)lid gevraagd, waarvoor als dit uit collecten wordt bijeengebracht gemiddeld 16 à 18 collecten nodig zijn. Daarnaast zijn er in de meeste gemeente jaarlijks nog extra collecten voor plaatselijke doelen, bijvoorbeeld voor leerlingenvervoer of voor het kerkgebouw.

9. Hoewel geen punt van aandacht in de notitie, zijn de opstellers ervan zich ervan bewust dat tegenover de plicht van de leden van de Gereformeerde Gemeenten om bij te dragen in de kosten van de binnen het kerkverband verrichte taken, bij de ontvangende instanties de plicht bestaat om doelmatig en doeltreffend met de gegeven middelen om te gaan. Indien daarover onduidelijkheid of twijfel bestaat, tast dit de bereidheid tot geven aan.

Van de ontvangen instanties mag het volgende worden verwacht.

- a. Beperking van de kosten door samenwerking waar mogelijk. In dat kader is het ook goed om bij herhaling uit te dragen, waar dat al gebeurt. Gewezen kan bijvoorbeeld worden op de bestaande goede samenwerking bij huisvesting en automatisering.
- b. Het afleggen van periodiek (jaarlijkse) heldere verantwoording, het laten zien waarvoor het geld is/wordt gebruikt.

Besluit

In het voorgaande hebben we geprobeerd de inhoud van de notitie Geldwerving weer te geven. Als besluit geef ik weer wat het zogenaamde penningmeestersoverleg aan het eind van de notitie schreef: 'De Heere geve dat ook de toekomst het vele werk dat door de deputaatschappen binnen en buiten de kring van onze gemeenten mag worden verricht, zijn voortgang mag vinden. Wanneer we zien mogen op de liefde van Christus tot Zijn Bruidskerk en wat Hij daarvoor gedaan heeft, moge de Heere de harten van onze (doop)leden willen neigen om ook uit liefde tot Hem en Zijn dienst hun bijdragen te geven.'

Capelle aan den IJssel ds. W. Silfhout

Naar een andere uitgave

In het kerkelijk leven moet alles eerlijk en met orde toegaan. De apostel Paulus roept daartoe op in 1 Korinthe 14:40. Daarom is het noodzakelijk dat er in het kerkelijke leven een kerkorde is en dat er meerdere regels van kerkordelijke aard zijn.

Plaats en taak van kerkelijke regels

Nu is een kerkorde niet gelijk aan Gods Woord. De kerkorde is door de kerk vastgesteld en dus zo nodig ook door de kerk te veranderen. Ook moeten kerkordelijke regels geen keurslijf worden. Het kerkelijke leven is er immers niet voor de regels, maar de regels zijn er opdat het kerkelijke leven daardoor gediend zal worden en goed kan functioneren. Sommige zaken in het kerkrecht zijn dwingend voor geschreven. Daarvan mag beslist niet afgeweken worden. Bijvoorbeeld de wijze waarop iemand tot het predikambt komt. Daartoe is de wettige beroeping door de kerkenraad nodig, het examen door de classis, approbatie door de gemeente en bevestiging in het midden der gemeente.

Er zijn ook zaken in het kerkelijke leven die zozeer vast liggen vanuit Gods Woord dat er geen verandering denkbaar is. Er zijn bijvoorbeeld twee sacramenten, de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal. Daar is niets aan toe te voegen noch aan af te doen. Dat mag ook niet. Andere regels zijn niet dwingend voorgeschreven, maar zijn wel regelend zodat het kerkelijk leven goede voortgang kan hebben. Zo staat er in artikel 47 van de DKO dat iedere classis twee predikanten en twee ouderlingen zal afvaardigen naar de particuliere synode. Nu in ons kerkverband er steeds per particuliere synode drie classes zijn, is het onder ons zo dat iedere classis vier predikanten en vier ouderlingen afvaardigt. In de vaderlandse kerk waren er vroeger meer classes per particuliere synode, zodat de afvaardiging per classis kleiner was. Dat wij hierin niet letterlijk de tekst van de DKO volgen, is uiteraard niet als een afwijking van enig principieel

gewicht aan te merken. In deze schrijft de kerkorde niet dwingend voor, maar slechts ordenend.

Kerkelijke regels zijn er opdat alles op een goede wijze zal gebeuren. Daarom is het nodig de kerkelijke regels van tijd tot tijd te bezien. En waar dat tot nut der kerk is, kunnen deze regels aangepast worden. Doorgaande bezinning is ook in deze nodig, uiteraard zonder dat van de vaste lijnen die Gods Woord ons aanreikt afgegaan wordt. Zo is het niet goed wanneer door het hanteren van regels het eigenlijke samenleven meer hinder ondervindt dan dat er iets goeds door ontstaat. Wanneer regels bijvoorbeeld meer verlamdend werken dan dat ze het leven in goede banen leiden, gaat er iets fout. Dat kan liggen aan degenen die de regels hanteren. Hoogstwaarschijnlijk is het ook nodig dat er eens goed naar de regels zelf gekeken wordt.

Wanneer regels bijvoorbeeld meer verlamdend werken dan dat ze het leven in goede banen leiden, gaat er iets fout.

'In Orde' vervangen

In het kerkelijke leven berust de taak van het stellen en eventueel bijstellen van kerkordelijke regels bij de Generale Synode. Zo heeft onze Generale Synode van 1998 de publicatie *In Orde* vastgesteld en doen uitgeven. Het is in onze tijd immers zeker nodig dat naast en ter aanvulling van de algemene hoofdregels die de DKO geeft, er soms praktische invulling en aanvulling gegeven wordt. In deze uitgave, die door het deputaatschap Kerkrecht is verzorgd, zijn veel regelingen weergegeven. Deze regels zijn van belang wanneer er censuur aan de orde is of wanneer er kerkelijke procedures gevolgd moeten worden bij appelzaken. Sommige van deze regels zijn bindend, andere van deze regels geven adviezen hoe gehandeld kan worden. Het ene deel bestaat dan

ook uit een handleiding en het andere deel uit een toelichting.

In de praktijk van de achterliggende tien jaar heeft hetgeen *In Orde* aanreikt, ongetwijfeld ordenend gewerkt. Het heeft ook tot bezinning geleid. Er is op verschillende plaatsen en niveaus nadrukkelijk nagedacht over meerdere kerkordelijke vragen en lijnen. Zo is het ook verstandig gevonden, na een jaar of tien eens kritisch na te gaan of het allemaal nog van goede orde is wat toen is opgesteld. Ontwikkelingen gaan door en door het hanteren van opgestelde regels doe je lering op. Dat geldt ook in de kerk.

Soms werd in de praktijk bij appel-procedures wel eens erg detaillistisch met regels omgegaan. Er werd hier en daar misbruik gemaakt door appellanten die om toepassingen vroegen waardoor er feitelijk meer juridisering plaats vond dan nodig is. In kerkelijke zaken moeten we immers ordelijk en zakelijk met elkaar omgaan, maar niet minder geestelijk en broederlijk.

Nu aandacht voor 'In goede orde'

Het deputaatschap Kerkrecht heeft in opdracht van de Generale Synode grondig gekeken naar de regelingen van *In Orde* en de werking ervan. Dat heeft ertoe geleid dat op voorstel van het deputaatschap Kerkrecht er een geheel herziene versie van *In Orde* door onze laatstgehouden Generale Synode is vastgesteld. Deze geheel herziene versie draagt de naam *In goede orde*. De Generale Synode heeft uitgesproken dat *In goede orde* voortaan rechtsgeldig is en *In Orde* niet meer. Het is de bedoeling dat aan *In goede orde* na de zomervakantie in speciale ambtsdragersbijeenkomsten verdere bekendheid wordt gegeven. De kerkenraden hebben hierover inmiddels bericht ontvangen. Het is mijn voornemen in een volgende aflevering kort in te gaan op de inhoud van de publicatie *In goede orde*. En dan tevens iets te schrijven over een andere publicatie van het deputaatschap Kerkrecht, namelijk een uitgave van de DKO met inleiding, aantekeningen en toelichting voor hedendaags gebruik. Het is naar 86 van de DKO aan de Generale Synode regelingen te veranderen, te vermeerderen of te verminderen. Zo heeft onze Generale Synode dan ook in deze gedaan.

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

Lessen uit de kerkgeschiedenis

Een opwekking in Sluis

Uit mijn jeugd herinner ik me veel vertellingen uit de vaderlandse geschiedenis en onder andere de les over het rampjaar 1672 heeft een onuitwisbare indruk op me gemaakt. Ik weet nog hoe de onderwijzer (mijn eigen vader) sprak over de toestand van ons volk: radeloos, redeloos en reddeloos. Toen wist ik evenwel nog niet dat in datzelfde jaar in Sluis een bijzondere opwekking plaatsvond tijdens de bediening van ds. Jacobus Koelman, waarover hier meer.

Koelman hield in die dagen allereerst verschillende preken over 2 Korinthe 5:19,20: 'Want God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus wege: laat u met God verzoenen.' Vervolgens sprak hij over Ezechiël 33:11: 'Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?' De volgende stof die hij behandelde was Handelingen 2:37: 'En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: Wat zullen wij doen mannen broeders?' Dezelfde vraag werd nogmaals aan de orde gesteld in een andere geschiedenis uit de Handelingen, namelijk bij de bekering van de stokbewaarder, Handelingen

16:30: 'En hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?' Hierna volgde een preek ter waarschuwing aan hen die ongehoorzaam bleven, over 2 Korinthe 4:3: 'Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen, die verloren gaan.' Ook sprak hij over 1 Koningen 21:27: 'Het geschiedde nu, als Achab deze woorden hoorde, dat hij zijn klederen scheurde, en een zak om zijn vlees legde, en vastte; hij lag ook neder in den zak, en ging langzaam.' Andere stoffen die behandeld werden in die tijd waren genomen uit het Hooglied en uit de brieven van Johannes.

Er kwamen mensen tot bekering die al jarenlang onder de prediking zaten, ook eenvoudigen, die maar weinig kennis hadden en ook in veel kinderen onder de twaalf jaar waren bijzondere blijken van genade. In sommige wijken van de stad staken de huisgezinnen elkaar aan; zelfs roomsen kwamen daardoor over tot de gereformeerde religie. Onder de prediking op zondag zijn er enkele maanden aaneen verschillende mensen die bekommerd worden over de staat van hun ziel. Ook zijn er bekende dobbel-

laars, dronkaards en andere goddelozen, die voor het oog van heel de stad een nieuw leven gaan leiden. In zijn *Historisch Verhael van de Proce-duuren*, uitgegeven onder de schuilnaam Theophilus Parresius, schrijft Koelman hierover dat 'er een groot getal van allerley slach van menschen / burgers ende soldaten / mannen ende vrouwen / jonge ende oude zijn kracht-daadelijk bekeert geworden tot de levendige Godt / zo dat alle oprechte / die 'er van hoorden / ende bij gelegentheid des Heeren werk aldaar zagen / met verwondering den Heere daar over loofden en preesen; En dit wierdt te meer met verbaastheid opgemerkt / dewijl zulks aldaar aan d'utterste Frontier-plaats van 't Landt geschiedde / als de Heere nu gereedt stont / om Zijn toorn door 't geweld des oorlogs over Nederlandt te brengen / als of de Heere noch daar door wilde tonen / dat hij in Nederlandt noch een overblijfsel wilde houden...'

Koelman is later door de overheid uit Sluis verbannen. De duivel wil altijd Gods werk dwars zitten, maar hij moet het altijd verliezen. Na zijn verbanning heeft Koelman immers tientallen werken van puriteinen vertaald, zoals van Love, Binning, Brown, Goodwin, Guthry, Hooker Durham, en anderen. Ze worden, met zijn eigen geschriften, tot op heden gelezen. Ook door u? Er worden middellijk nog mensen door opgewekt!

Goes,

ds. C.J. Meeuse

DE VRIJE WIL

5

De dubbele wil

Met de wedergeboorte wordt de mens wel ineens volmaakt gerechvaardigd, maar niet ineens volmaakt geheiligd.

Er is nog veel duisternis in het verstand; er zijn nog veel onreinheden in de hartstochten en er is nog veel ongerechtigheid in de wil.

Er wordt daarom wel gesproken van een twee-mens of van een wedergeboren en een onwedergeboren deel in Gods kinderen. Enerzijds is er de kennis van God, anderszijds is er onkunde. Enerzijds is er liefde tot God, anderzijds is er liefde tot de zonde. Enerzijds is er de wil om God te die-

nen, anderzijds de wil om eigen zin te doen. Paulus schrijft in dat opzicht: 'Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde'. Hij doet niet wat hij wil, maar wat hij haat. Hij neemt bij zichzelf waar dat hij wel het goede wil doen, maar dat hij deze wil niet kan uitvoeren. Hij ziet een wet in zichzelf die hem 'gevangen neemt onder de wet der zonde' (Rom. 7:14-26). Paulus wil als wedergeborene God volmaakt dienen en het goede doen. Maar hij merkt dat hij onvolmaakt is. Door Gods genade ervaart hij het zondigen als een 'gevangen genomen worden', omdat hij eigenlijk niet wil zondigen. Nu is het niet zo dat een bekeerd mens twee verstanden of twee harten heeft. Evenmin heeft hij twee willen.

Maar in verstand, wil en hartstochten werken wel twee tegengestelde beginselen. Het aan de mens eigen beginsel van de zonde leeft nog in Gods kinderen, al is het dodelijk verwond. Daarnaast en daartegen werkt het beginsel van Gods genade. Wanneer Gods kinderen het eeuwige leven na hun sterven volmaakt ontvangen, valt de last van de zonde pas volkomen van hen af. Dan is er nooit meer sprake van onwil. Dan kennen zij, gelijk zij gekend zijn. Dan hebben zij Hem volkomen lief, Die hen eerst heeft liefgehad. Dan dienen zij volkomen bewust, vrijwillig en hartelijk de Heere, die hen gewild, geschapen en herschapen heeft. Dan kiezen zij voortdurend de God die hen verkozen heeft.

Maar in verstand, wil en hartstochten werken wel twee tegengestelde beginselen. Het aan de mens eigen beginsel van de zonde leeft nog in Gods kinderen, al is het dodelijk verwond.

Verontschuldigungen

Met een beroep op de wil worden soms verontschuldigungen aangevoerd voor het onbekeerd en ongelooflijk zijn en blijven. Ze komen eigenlijk altijd neer op: 'Ik wil wel, maar ik kan niet.' Maar wie waarlijk gewillig gemaakt is, zal tijden in zijn leven kennen dat hij daadwerkelijk gelooft en God liefheeft, al is het dan zo dat hij nog vaak onder de zonde gevangen genomen wordt.

Deze uitspraak kan alleen Gods kind doen, in dezelfde zin waarin Paulus zo sprak. Een variant is: 'Ik wil wel geloven en me bekeren, maar de Heere wil niet.' Deze uitvlucht geeft blijk van een tekort aan kennis van God en van zichzelf. De Heere Jezus zegt: 'Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.' God zegt: 'Indien Ik lust heb aan de dood des goddelozen, maar daarin heb Ik lust, dat hij zich bekeert en leeft.' De Geest en de bruid zeggen: 'Die wil, kome.' Zeggen dat ik wel wil maar God niet, komt eigenlijk neer op zeggen dat God in zulke teksten liegt. 'Ik zou hen wel verlossen,' spreekt God, 'maar zij spreken leugenen tegen Mij' (Hos. 7:13).

Wie zegt dat hij zelf wel wil, heeft daarnaast een veel gunstiger beeld van zichzelf dan de Bijbel van hem schetst. Want God zegt 'er is niemand

die God zoekt, ook niet tot één toe.'

Opvallend aan dit soort schijnbaar rechtzinnige uitvluchten is dat erin verondersteld wordt dat de onbekeerde wil toch goed is. Ze is alleen niet in staat haar wil uit te voeren. In geen ervan wordt de verdorvenheid van de wil erkend. Mensen die wel willen, maar 'afwachten of God hen eens mocht bekeren', bestaan eigenlijk niet. Er is geen tussenpositie tussen onbekeerd en vijand van God zijn, en bekeerd en bondgenoot van God zijn. Niet alleen houden mensen die deze uitvlucht hanteren de waarheid in ongerechtigheid ten onder, maar ze houden ook hun ongerechtigheid in schijnheiligheid ten onder. De waarheid is: 'Wendt u naar Mij toe en wordt behouden.' De ongerechtigheid is: 'Dat wil ik niet.' De schijnheiligheid is: 'Dat wil ik wel, maar ...'

Is dat misschien te scherp voor de mensen die met verdriet hun onmacht inleven en toch hartelijk verlangen God te dienen? Ik denk het niet, want die mensen zullen niet lijdelijk afwachten. Het inleven van de onmacht, gepaard met een hartelijk verlangen naar God, maakt hoe dan ook werkzaam in bidden en smeken. In ieder geval zullen zulke mensen hun onmacht niet aanvoeren als verontschuldiging, maar hun onwil aanvoeren als beschuldiging tegen zichzelf.

Slot

In vijf artikelen is gepoogd enige helderheid te geven over de gereformeerde visie op de wil van de mens.

Diverse zaken zijn onbehandeld gebleven. Sommige dingen zijn sterk vereenvoudigd. Maar de belangrijkste lijnen zijn hopelijk duidelijk geworden.

Uit de behandeling van de vrije wil blijkt misschien wel meer dan uit enig ander leerstuk hoe verdorven de mens is. Niemand dwingt hem tot de zonde. Het is zijn eigen keuze, welke uitvluchten hij ook verzint. Zelfs wanneer de mens zijn plicht door de wet wordt voorgehouden, zondigt hij, omdat hij zondaar is. Wanneer hij opgeroepen wordt tot bekering, kiest hij er vrijwillig voor zich niet te bekeren. Wanneer hij opgeroepen wordt tot geloof, kiest hij er vrijwillig voor niet te geloven. Daarvan kunnen we God niet de schuld geven. We kunnen er ook de duivel niet de schuld van geven. We kunnen er ook anderen niet de schuld van geven. We doen dat vrijwillig. Maar we zijn van nature zo verdorven, dat we niet anders kunnen dan vrijwillig zondigen; niet anders kunnen dan vrijwillig onbekeerd en vrijwillig ongelovig blijven. Alleen God kan onwillige willen neigen. Hij heeft dat alle eeuwen door gedaan, en Hij doet het nog. Wij kunnen en willen uit onszelf niet, maar 'Hij kan, en wil, en zal!' Kort samengevat zien we in de gereformeerde leer van de vrije wil deze twee dingen: wie we de schuld moeten geven als we verloren gaan: alleen onszelf. Wie we de eer moeten geven als we behouden worden: alleen God.

Kampen,

P.L. Rouwendal

Uit de bibliotheek

Van een van onze predikanten kregen we een naam voorgelegd met de vraag wie deze persoon toch was. Was het een predikant of een oefenaar? Uiteraard zijn wij als eerste gaan zoeken in de bibliotheek van de Theologische School. Eén werkje van deze persoon werd gevonden. Op de titelpagina staat onder zijn naam de toevoeging; 'Geref. Oefenaar', meer niet. Wat nu? Verder zoeken in vele naslagwerken, maar helaas zonder het gewenste resultaat. Ook andere bibliotheken konden geen informatie over deze persoon verstrekken. Hoe zit het dan met deze oefenaar?

Vriend A. Bel van Fa. Den Hertog maar gebeld. Hij kon helaas niet meer informatie geven. Wel wees hij ons erop dat vroeger meerdere mensen zichzelf oefenaar noemden omdat zij wel eens een stichtelijk woord spraken. In de achttiende eeuw had je ook oefenaars die tegen betaling catechisatie gaven, soms als bijverdienste. Zo was er een visboer die met serieuze bedoelingen aan zijn gevel een bord had hangen met de tekst: *Hier verkoopt men schellevis en leert men ter belijdenis*. Hij schaamde zich niet, dat is waar, maar het is wel een heel aparte manier om dit op deze wijze onder de

aandacht te brengen van het winkelende publiek.

Wat het zoeken betreft naar de gegevens van de gezochte persoon daar zijn wij maar mee gestopt.

Vele uren waren nodig om schenkingen uit te zoeken. Schenkingen met gebruikte boeken, brochures, foto's e.d. zijn ontvangen van: J.B. te R. / Mevr. T.-K. te K. en Fam. d.D. te S. en Fam. V. te S. en Fam. H. te K. via student S. Maljaars / Fam. B. te C.a.d.I.J. via ds. Silfhout / G. te D. en J.R. H. te R. en mevr. T.-t.B. en J. V. via student G.W.S. Mulder / C.W. B. te K. en S. te L. via student Labee / J. H. te E. via ds. L. Blok / A.C. L. op U. / Fam. H. en dhr. A. K. te K.a.d.I.J. via ds. P. Mulder / N.N. te Z. / M. de K.-de W. te 's-G. via ds. G.J. van Aalst en E. S. te G. / Mevr. N. D-D te Y. via L. V. / R. V. te H. / Van oom N.N. te R. van N.N. / J. B. te H.J.A..

Nieuwe uitgaven zijn ontvangen van:

Uitgeverij De Banier te Bunnik; ds. G.J. van den Noort / Water voor de dorstigen: 10 preken; Samengesteld en voorzien van een levensschets door J.M.A. Rodrigo.

Drukkerij Verloop te Alblasterdam: Ingebonden exemplaar van De Saambinder, 85e jaargang, 2006-2007.

De Wachter Sions via dhr. M. Meijering: Kerkelijk Jaarboek Geref. Gemeenten in Nederland, 2008.

Kerkenraad te Meeuwen via ds. L. Blok: Die trouwe houdt : 75 jaar Gereformeerde Gemeenten te Meeuwen.

Uitgeverij De Ramshoorn te Goes via de auteur: L. Vogelaar / Van zee tot zee zal Hij regeren : Geref. Gemeenten en de watersnood van 1953, deel I.

Uitgeverij De Groot Goudriaan te Kampen via dhr. P. Rouwendal: J.C. Ryle / Vrijheid. - Ds. C.G. Vreugdenhil / Borgtocht : 49 overdenkingen voor de lijdensweken - J. Douma / Jona, Micha, Nahum, Habakuk: Serie; Gaan in het spoor van het O. Testament. - J. Douma / Sefanja, Haggai, Zacharia, Maleachi : Serie; Gaan in het spoor van het O. Testament. - A.W. Pink / Een waar geloof. - J. Barueth / Verloren en gevonden : Zes preken over de verloren zoon. - Ds. G. Boer / Worstelen met God.

Bond van Mannenverenigingen der Geref. Gemeenten via de secretaris dhr. M. Bogerd: Ds. L. Terlouw / Bereid uw huis! : Pastorale zorg rond het levenseinde. Weergave van het referaat gehouden op de 18e Bondsdag te Woerden op 10 november 2007.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Wageningen via dhr. en mevr. Nieuwenhuizen uit Bennekom: L. Vogelaar / "Hoe menigmaal hebt G' ons Uw gunst betoogd": 75 jaar Gereformeerde Gemeente Wageningen. Ook een exemplaar voor de (hulp) docenten en studen-

ten!

Uitgeverij Gebr. Koster te Barneveld via dhr. G.C. van Haaren: Ds. C.A. van Dieren / Ons buigen waar Zijn troon zal staan : De tabernakeldienst verklaard, deel 1. - Ds. C.A. van Dieren / Als reukwerk voor U toegericht : De tabernakeldienst verklaard, deel 2. - A. Hoogendoorn / Doe uzelf geen kwaad : Pastorale aspecten rond suïcide. - Ds. C. de Jongste / Liefelijkheid en Samenbinders : facetten uit de 'kleine kerkhistorie' rondom Ds. Nicolaas Hendrik Beversluis, praeses synodi 1907. - Ds. A.H. Verhoef / Troost in druk : Acht preken. - Ds. A.D. Muilwijk / Gezette Hoogtijden : Achtal preken, deel 5. - Ds. C.J. Meeuse / Schijn bedriegt : Een christelijke visie op toneelspel en speelfilm, met aandacht voor de verfilming van bijbelse geschiedenissen in het algemeen en van het leven van de Heere Jezus in het bijzonder. - C. Dubbeld : Jongeren in Babel : Bijbels dagboek voor jongeren. - Hollandse oudvaders / Der vaderen erfenis : zestal preken, deel 12. - Ds. Chr. Van Dam / Verblijdt u in de hoop : zes preken. - Ds. P. Blok / Uit de spelonk. - A.A. Klein / Onder u verkondigd : Uit de geschiedenis van de Oud Gereformeerde Gemeente (in Nederland) te Barneveld. - Ds. C. Hogchem / Verkondiging van de getuigenis Gods : zes preken. - G. van der Zwaan (samensteller) / Zijn daan gedenken : His-

torische schetsen in en rond de dorpskerk van Elspeet : Periode 1600-2000.

Van ds. G. Hoogerland: Ds. A. Hoogerland / Gedichtenbundel : Bijbelsche gedichten, deel 1. Fam. Schotanus - van der Kooij te Zeist heeft een uitgetypte preek van wijlen ds. M. Blok opnieuw uitgegeven. Het betreft een predikatie die gehouden is te Zeist, ter bevestiging van belijdende lidmaten en tevens een voorbereiding op het Heilig Avondmaal. Ook de originele uitgetypte preek was voor ons archief bijgevoegd.

Velen hebben de bibliotheek ook financieel willen ondersteunen in het eerste kwartaal van het jaar. Contant of via de **girorekeningrekening 3372627**: Van N.N. te Z. / Fam. J. L. te U. / H.J.C. P. te G. / N.N. te M. / W.M. K. te K. / Via d. R. te G. uit een nalatenschap van N.N. / G.V. te M. / B. te B. / Opbrengst collecten na lezingen van dhr. J. Mastenbroek voor de Vrouw. Ver. te Borssele en te Barneveld, waarvoor wij de spreker zeer dankbaar zijn. **Totaal € 1331.75**. Voor al de schenkingen en giften zeggen studenten, docenten, overige gebruikers en ondergetekende alle gevers en geefsters hartelijk dank. Met een hartelijke groet vanuit de bibliotheek.

Rotterdam,

M. Bal

BOEKENNIEUWS

C.W. Bos, Van het verleden naar het heden. Een wandeling door het 75-jarig bestaan van de Geref. Gemeente te Katwijk aan Zee, door C.W. Bos. Te bestellen uitsluitend bij C.W. Bos, Remisestraat 53, 2225 TH Katwijk aan Zee. ISBN 978-90-9022462-6. 249 blz.; € 18.50.

Op 9 januari 2007 was het 75 jaar geleden dat de gemeente Katwijk aan Zee werd geïnstitueerd. Ouderling Bos heeft een 'wandeling' door de geschiedenis gemaakt aan de hand van notulen van de leden- en kerkenraadsvergaderingen. Ook worden verschillende voorvallen meegedeeld uit het leven van Gods kinderen, die in verleden tijden in het midden van de gemeente geleefd en gewoond hebben. Dat is met name voor het nageslacht heel leerzaam.

Toen de gemeente tot openbaring

kwam, was ze heel klein. Er waren 24 leden en 26 doopleden.

De vijandschap kwam ook openbaar. Mensen die naar de kerk gingen, werden uitgescholden. Ook werden er stenen tegen de deuren gegooid tijdens de diensten. Katwijk, een gemeente die, zoals alle andere gemeenten, buiten het paradijs ligt. Er waren mensen die geen lid waren, maar toch gebruik maakten van het Heilig Avondmaal. De consulent, ds. H. Ligtenberg van Lisse, stelde terecht vast, dat als iemand aan de bediening kwam, hij of zij lidmaat van de gemeente moest zijn, daar anders, indien nodig, de kerkelijke tucht niet toegepast kon worden.

De predikanten nood werd gevoeld. In 1938 was er slechts één zondag waarop een predikant voorging. De droeve scheuring van 1953 ging ook dit volk niet voorbij: 86 leden en doopleden, onder

wie een drietal ambtsdragers, verlieten ons kerkverband.

Enmaal had men een eigen predikant: ds. P. van der Bijl, die de gemeente een viertal jaren heeft gediend. Sinds 1971 is men reeds vacant. Meer dan honderd

beroepen zijn in de loop der jaren uitgebracht. Na de grote verbouwing van de kerk in 2005 kreeg het kerkgebouw de naam 'Adullamkerk'.

Nieuwerkerk,

ds. A.J. Gunst

dhr. H. Dijs; dhr. P. Dingemans; dhr. M.H. Geluk; mw. A.C. Karel; dhr. B. Kok; mw. I.L. Mijnders; dhr. W.G. van Reenen; dhr. W.M. Trouwborst; dhr. W. Veldhoen; dhr. J. Verbaas; dhr. M.A. van de Werken en dhr. V. van Zuijlen.

Geslaagd in Goes: mw. J.C. Cijssouw; dhr. M.C. van der Sluijs; dhr. L. de Vos; mw. P. Wiskerke; mw. A. Wouters; dhr. M. van Zetten.

Geslaagd in Dordrecht: dhr. en mw. van Persie-Visser.

Geslaagd in Rijssen: dhr. W.A. Bregman; dhr. H. Haase; mw. C.H.A. van der Heiden-Ebbers; dhr. J. Wolterink.

De CGO A en B-cursus duren elk twee jaar. Omdat in het eerste jaar de basis wordt gelegd voor bijbelkunde en dogmatiek, raden we nieuwe cursisten aan om met de A-cursus te beginnen. Bijbelkunde omvat algemene bijbelkennis, maar ook exegetische van bepaalde hoofdstukken uit de Bijbel en uitleg van de kernbegrippen van de Schrift, zoals zonde, genade, schuld en bekering, rechtvaardiging en heiliging. Naast bijbelkunde en dogmatiek wordt lesgegeven in ethiek, bijbelse oudheidkunde, kerkelijke oriëntatie; kerkgeschiedenis; sekten en stromingen. Een speciale vooropleiding is niet vereist. Cursisten met een havo- vwo opleiding hebben over het algemeen wat meer voorkennis, maar ook zonder deze opleiding is de cursus goed te volgen. De nieuwe cursus start D.V. in Amersfoort, Dordrecht, Goes en Rijssen op zaterdag 6 september. Er wordt op 16 zaterdagochtenden lesgegeven van 8.30 – 12.30 uur. In Gouda start de cursus op D.V. 4 september en wordt lesgegeven van 19.15 – 22.05 uur. Informatie over de CGO kunt u opvragen bij de heer A.W. Burghout, Zijpestraat 26, 4675 CV St. Philipsland. Tel. 0167 – 573118 of per email: bur@calvijncolle.nl. U kunt zich op dit adres ook aanmelden voor de nieuwe cursus. De kosten voor de cursus bedragen op jaarbasis € 185,- (studenten en echt)paren krijgen korting). Uw/jouw inschrijving zien we met belangstelling tegemoet.

J.H. Mauritz, directeur

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

Beroepen

Te Aalburg, Aalst, Apeldoorn, Arnhem, Beekbergen, Bodegraven, Borssele, Boskoop, Brakel, Drachten, Ede, Elspeet, Emmeloord, Genemuiden, Goudswaard, Hilversum, Hoofddorp, Katwijk aan Zee, Krabbendijke, Leiderdorp, Moerkapelle, Naaldwijk, Nieuwdorp, Oosterland, Oostkapelle, Ouddorp, Oudemirdum, Poortugaal, Ridderkerk-Slikkerveer, Rilland-Bath, Rotterdam-Alexanderpolder, Rotterdam-IJsselmonde, Rotterdam-Zuidwijk, 's-Gravenzande, Scherpenisse, Scheveningen, Terneuzen, Terwolde-De Vecht, Tricht-Geldermlaan, Utrecht, Vlaardingen, Westkapelle, Wolphaartsdijk en Zoetermeer: kandidaat B. Labee te Hendrik-Ido-Ambacht;

Te Nijkerk: ds. G. Pater te Opheusden;

Te Rhenen:

ds. W.J. Karel; te Hardinxveld-Giessendam;

Te Meeuwen i.c.m. Sprang Capelle, Poederloijen en Sint Annaland:

ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk.

■ MUTATIES KERKELIJK

JAARBOEK 2008

* Pag. 148, **gemeente Breda**.

De postcode van de scriba en de secretaresse van de vrouwenvereniging is: 4837 AL.

* Pag. 156, **gemeente Den Helder**.

Koster is: K. Boeder, Narcisstraat 7, 1782 KH Den Helder, tel. 0223-69 34 71.

* Pag. 165, **gemeente Drachten**.

Het adres van de secretaresse van de vrouwenvereniging is: Provincialeweg 33, 9863 PB Doezum.

* Pag. 175, **gemeente Enschede**.

De postcode, behorende bij het adres van de secretaresse van de zendingvereniging, is: 7533 BP.

* Pag. 210, **gemeente Houten**.

De postcode, behorende bij het adres van de secretaresse van de vrouwenvereniging, is: 3991 GJ.

* Pag. 281, **gemeente Puttershoek**.

Consulent is: ds. J. Veenendaal.

* Pag. 283, **gemeente Rhenen**.

Het adres van de scriba van de diaconie is: Achterbergsestraatweg 170, 3911 CX Achterberg.

* Pag. 327, **gemeente Utrecht**.

Het e-mail van de scriba van de diaconie is gewijzigd in: diaconie@gergemutrecht.nl

* Pag. 391, **kerkbode Capelle a/d IJssel**.

Het adres van de administratie is: Jan van Kanrede 53, 2901 TA Capelle a/d IJssel.

* Pag. 416, **RCZ Utrecht**.

De postcode, behorende bij het adres van de secretaris van deze regionale zendingscommissie, is: 3992 PK.

■ Geslaagden CGO

Op zaterdag 14 juni is in de Boezemsingelkerk te Rotterdam aan 46 cursisten (B2) een certificaat uitgereikt. Ds. B. van der Heiden, voorzitter van het CGO-bestuur, sprak waarderende woorden over de inspanning van de cursisten en sprak de wens uit dat de Heere onze cursus tot zegen zou willen stellen binnen de kring van de gemeenten. Geslaagd in Amersfoort: mw. G.J.P. Augustinus; dhr. A. Blaak; dhr. J. Boer; mw. M.A. Boer-Droogendijk; dhr. G. Bouw; mw. H.C. Bouw-van Duijvenbode; dhr. S.J. de Bruin; dhr. D.J. van Dalfsen; dhr. L. Droogendijk; dhr. J. van de Geer; dhr. E. de Jong; dhr. J. Korf; mw. H. Labee; dhr. J.H. Nap; mw. A.C. Nap-Kalle; mw. A. Schenk-Woord; dhr. H. Snoek.

Geslaagd in Gouda: mw. M. Brijder; dhr. W. Brijder; mw. J. den Dekker-Bakker; mw. J.E. van Dijk-van der Slikke; dhr. F.L.R. Dijs;

BERICHTEN

■ CGO FOLDER A-B

Op 6 september start er opnieuw een A- en B-cursus. Deze wordt 1x per 14 dagen

gehouden op zaterdagochtend in Goes, Dordrecht, Amersfoort en Rijssen. In totaal 18 zaterdagochtenden.

In Gouda start deze cursus opnieuw op 4 september. Deze wordt aldaar gehouden op donderdagavond op 26 cursusavonden.

Het lesprogramma omvat zes vakken: Bijbelkunde, Bijbelse oudheidkunde/ Sekten en stromingen; Dogmatiek, Ethiek, Kerkgeschiedenis, Kerkelijke Oriëntatie/Apologetiek. Er is een informatieve folder en rooster beschikbaar bij: A. W. Burghout, Zijpestraat 26, 4675 CV Sint Philipsland. Tel. 0167- 573118. Informatie ook op www.cgo.nu

■ CGO P-CURSUS

De CGO biedt ook het komende seizoen een cursus voor ouders en opvoeders.

De cursus omvat 10 avonden, waarop belangrijke opvoedkundige thema's behandeld worden.

De cursus wordt veelal op dinsdagavond gehouden van 19.45-22.00 uur in Krabbendijke, Capelle a.d. IJssel, Nunspeet, Opheusden, Rijssen en Drachten.

Er is een informatieve folder verkrijgbaar bij A. W. Burghout, tel. 0167- 573118 en

bij de kosters van de gemeenten in de cursusplaatsen. Informatie ook op www.cgo.nu. of bij cursusleider: jh.mauritz@solcon.nl

■ GEZINSMARKT TE PUTTERSHOEK

Op **zaterdag 5 juli**, van 9.00 uur tot 15.00 uur, is er weer een gezinsmarkt te Puttershoek, t.b.v. het bouwfonds van de plaatselijke Geref. Gemeente. Er is een rommelmarkt, diverse activiteiten voor de kinderen, kramen met diverse soorten etenswaren en andere artikelen. Net als vorig jaar wordt er ook nu een veiling gehouden. Locatie: het terrein van bouwbedrijf Jongekrijg, Arent van Lierstraat 26, Puttershoek.

Kerkenraad Ger. Gemeente Yerseke

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 6 JULI 2008

Aalburg 19.00 uur ds. L. Blok; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Andijk 18.00 uur kand. Labee; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. Silfhout; Arnhem 16.30 uur ds. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 15.00 uur ds. De Wit; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur stud. Bredeweg; Bodegraven 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Boskoop 16.00 uur stud. Bredeweg; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 10.00 en 18.00 uur stud. Boeder; Doetinchem 9.30 uur ds. Schreuder en 19.00 uur stud. Van Rijswijk; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Joosse; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. F. Mulder en 19.15 uur ds. Silfhout; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enter 19.00 uur ds. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur stud. Maljaars;

Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur leesdienst en 14.00 uur (H.D.) ds. Meeuse; Groningen 15.30 uur ds. Joosse; Hardinxveld-Giesendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Kamperland 14.30 uur ds. Van Krimpen; Kapelle-Biezellinge 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en 18.00 uur stud. IJsselstein; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 19.00 uur ds. Schot; Meeuwen 14.30 uur ds. Melis; Meliskerke (in Ger. Gem. Aagtekerke) 11.00 en 19.00 uur ds. Tuinier; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen;

Moerkapelle 15.30 uur (doventolk) ds. De Waard; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwe Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Verweij; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Oosterend- Texel 11.30 en 16.30 uur (beide in de Maartenskerk) ds. Moens; Oosterland 14.30 uur ds. Baan; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Opperdoes 10.00 en 15.30 uur kand. Labee; Oudemirdum 9.00 en 11.00 uur (vakantiegasten) en 19.00 uur ds. Kleppe; Poederoyen 14.30 uur ds. M. Karens; Poortugaal 14.30 uur ds. Brugge; Rhenen 19.00 uur ds. Van Belzen; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 uur leesdienst en 18.30 uur (H.D.) ds. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. Clements; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. Veenendaal; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. De Leeuw; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur (H.D.) ds. Paul; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. Terlouw; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Spijkenisse 15.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. Van Manen; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terneuzen 15.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 14.30 uur stud. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. Schipper; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur stud. IJsselstein; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Utrecht 10.00 uur ds. Terlouw en 14.30 uur (H.D.) ds. Van der Net; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 16.30 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur leesdienst; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Van Krimpen; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Golverdingen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 8 JULI 2008

Berkenwoude 19.30 uur ds. Schot; Brakel 19.30 uur ds. Hogchem; Dinteloord 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Drachten 19.30

uur ds. Baan; Enter 19.30 uur ds. L. Blok; Hoogvliet 19.45 uur ds. F. Mulder; Kamperland 19.30 uur ds. De Leeuw; Nijkerk 19.30 uur ds. Melis; Poortugaal 19.30 uur ds. Van Manen; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Van Eckveld; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. Mondria; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Jooisse.

■ WOENSDAG 9 JULI 2008

Doetinchem 19.30 uur ds. Melis; Elspeet 19.30 uur ds. Van Boven; Emmeloord 19.30 uur ds. W. Harinck; Ermelo 19.30 uur ds. Schreuder; Goudswaard 19.30 uur ds. Gunst; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Meeuse; Hellevoetsluis 19.30 uur ds. Verweij; Herkingen 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.45 uur ds. Pater; Hoogeveen 19.30 uur ds. Visscher; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Vermeij; Leerdam 19.30 uur ds. Mouw; Leiderdorp 19.30 uur ds. Van Aalst; Meeuwen 19.30 uur ds. Clements; Naaldwijk 19.45 uur ds. Bakker; Nieuw-dorp 19.30 uur ds. Hoogerland; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Beens; Oostereind-Textel 19.00 uur ds. Moens; Oostvoorne 19.30 uur ds. Veenendaal; Oudemirdum 19.30 uur stud. Bredeweg; Puttershoek 19.30 uur ds. Paul; Rhenen 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden (voor de zending); Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Verschuure; Scherpenisse 19.30 uur ds. Mondria; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur kand. Labee; Vlaardingen 19.30 uur ds. De Heer; Westkapelle 19.30 uur ds. Van Dieren; Westzaan 19.30 uur ds. Baan.

■ DONDERDAG 10 JULI 2008

Aalburg 19.30 uur ds. Baan; Genemuiden 19.30 uur ds. Mondria; Hardinxveld-Giesendam 14.15 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; Krabbendijke 19.30 uur ds. Van Belzen; Mijdrecht 19.30 uur ds. F. Mulder; Moerkapelle 14.00 uur (huw.bev.) ds. Paul; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Brugge; Nisse 19.30 uur ds. Van Aalst; Oosterland 19.30 uur ds. Pater; Ouddorp 19.30 uur ds. Tanis; Scheveningen 19.30 uur ds. De Waard; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur (huw.bev.) ds. Van Eckveld; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Van Dieren; Yerseke 14.45 uur (huw.bev.) ds. Van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

■ ZONDAG 6 JULI 2008

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-I) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 17.00 uur ev. J. Witte.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Apeldoorn ontving het bericht dat door de Heere werd weggenomen uit dit leven

Jan Stam

sinds 26 februari 1999 weduwnaar van Esther Beekman

in de leeftijd van 93 jaar.

In een tweetal perioden tussen 1957 en 1985 mocht hij de gemeente gedurende 23 jaar dienen, eerst als diaken en later als ouderling. Het is de wens van de kerkenraad dat de Heere de achtergebleven familiebetrekkingen wil gedenken en deze roepstem aan ons aller hart wil heiligen.

Met dankbare herinnering aan de getrouwheid waarmee hij invulling mocht geven aan zijn ambt,

Namens de kerkenraad, F. van Toor, voorzitter
M.J. den Haan, scriba

Apeldoorn, 24 juni 2008

Psalm 27 : 13

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Melissant geeft met leedwezen kennis van het overlijden van zijn geliefde oud-ambtsdrager, de heer

Jan Witvliet

echtgenoot van J. Witvliet-Bestman

in de leeftijd van 73 jaar.

Gedurende de periode van 1974 tot 1993, onderbroken door een periode van twee jaren, heeft hij de gemeente met de liefde van zijn hart in het ambt van diaken mogen dienen.

De Heere gedenke zijn vrouw en dochter en verdere betrekkingen en ondersteune hen in dit verlies.

Namens de kerkenraad, H. van der Bok, voorzitter
B. Both, scriba

Melissant, 27 juni 2008

BOEDER SCHERPENZEEL
**COMFORT
KLEDING**

SERVICE AAN
HUIS MOGELIJK

AMBSKLEDING | ROUWKLEDING
KOORKLEDING | ZAKELIJKE KLEDING

WWW.BOEDERCOMFORTKLEDING.NL
GLASHORST 123A | 3925 BR SCHERPENZEEL | T (033) 258 98 30

Koor- en Samenzang met bovenstem

En dat melden
in mijn lied

Koren dijks Mannenkoor o.l.v.
Bidderkerke Mannenkoor o.l.v.
Binnenstemvereniging Oud-Beijerland

Leuzen: Knaap, orgel Ron van Oortzen
Henri Aertsen, orgel Bert Rosen
orgel Edwin Goedhart

CD Koor- en Psalmzangavond met bovenstem

Opnieuw heeft de kerkenraad van de **Ger.Gem te Oud Beijerland** een prachtige CD uitgegeven. Deze heeft als titel "en dat melden in mijn lied" en is het vervolg op "uit de landstreek der jorjaan"

De bovenstemgroep Oud Beijerland verleend, samen met het Korendijks Mannenkoor en het Ridderkerks Mannenkoor hun medewerking. Het is een mooie combinatie van samenzang, koorzang en orgelmuziek.

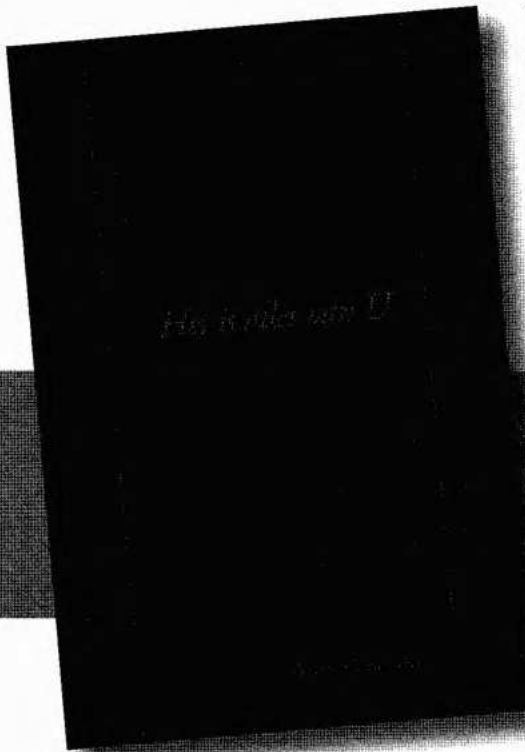
De CD is voor 13,- Euro te bestellen bij de Fam. J. van Wingerden, tel 0186-602910 of per mail naar CDoud-Beijerland@kliksafe.nl. De opbrengst komt ten goede aan het Orgel- en Galerijfonds.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravingen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begravingen - Dag en nacht bereikbaar

Bakkeveen Fries/Drentse Wouden,
12 km van Drachten of Ameland-
Terschelling Lastminute school-
vakanties **stacars**. v.a. 250 p.w.
0512-516096
www.vdsluis.vakanties.nl

Ten bate van het galerij-
en orgelfonds van de
Gereformeerde Gemeente
te Oud-Beijerland
verschijnt deze bundel
met zeven preken
van de hand van
ds. C. van Krimpen
(1960).

ds. C. van Krimpen
Het is alles van U

Slechts € 11,50
(excl. € 1,50 verzendkosten)

BESTELLEN

U kunt op twee manieren bestellen;

- Stuur een mailtje met uw naam en adresgegevens naar: prekenboek-obl@kliksafe.nl. Uw bestelling wordt u dan met een nota binnen enkele dagen toegestuurd.
- U maakt € 11,50 per boekje over, vermeerderd met € 1,50 verzendkosten naar: Postbank 22.55.638 t.n.v. Gereformeerde Gemeente Oud-Beijerland. Wilt u a.u.b. bij mededelingen het aantal boekjes vermelden dat u bestelt? Uw bestelling wordt u z.s.m. toegestuurd.

HARTELIJK DANK!

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit **Kwaliteit!**

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Orgelbouw Advies Commissie
een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische
vraagstukken

Neem voor meer informatie
contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

VOGG
Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

Te huur: **woning in Ugchelen.** Van
26-07 t/m 15-08. Max. 5 personen.
Zie ook www.vant-zelfde.nl.
Tel. (055) 5428117.

Vos

Wij verzorgen begravingen
(geen crematies) op de gehele Veluwe,
in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzorgers:
G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o. T 0341-253813
Kampen e.o. T 06-53363828
Rijssen e.o. T 0548-540053
overige plaatsen en b.g.g. T 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos
Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. 0577-401689

BEGRAVENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

GOED IDEE:
NEEM OP
VAKANTIE MEE!

15.-

Nieuw!

Improvisatie CD

Mooie improvisaties op de Psalmen, gespeeld door Chiel Jan van Hofwegen op het schitterende De Jongh-Boogaard orgel van de Geref. Gem. te Alblasterdam. Met uw aankoop steunt u tevens het evangelisatiewerk "Bij Simon de Looier" in Amsterdam!

Bestellen bij: Van Horssen via dmp-records@planet.nl of tel. 075-6314138. www.dmp-records.nl

T.B.V. EVANGELISATIEWERK Geref. GEMEENTEN

BEGRAFENISVERZORGING KINA

010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Koorman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta**, Canada, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken. Voor inlichtingen 00-1403-553-4023. Hollands sprekend.

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Begrafenisverzorging Kamsteeg

0183-449494 06-22140547
dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden.
P.F. Kamsteeg - Andel

Tsjechië Reuzengebergte.

Gr. vak. huis te huur. 13 pers. + app. 6 pers., gr. tuin.
www.huistsjehie.nl 0186-618845

VAKANTIE-ACTIE 2008

BIJ DE
KOFFIE...

Tijdens de vakantieperiode wordt wel eens vaker buiten de deur een extra kopje koffie gedronken. Het mag wat kosten ook. Tijdens de koffie komen soms allerlei verhalen los, of gaan gedachten de vrije loop. Wilt u wat extra kopjes koffie geven voor de thuisblijvers? Onze evangelisten met hun vrijwilligers ontvangen veel mensen in de inloophuizen. Een kopje koffie breekt vaak het ijs. Bij de koffie komen soms de levensverhalen los. Triest verleden, beschadigd vertrouwen, hopeloze toekomst.

Dan is er ruimte voor de Bijbelse boodschap. Steunt u dit werk ook met een gift?

Hartelijk dank!

JA, ik heb daar wel iets voor over!

Wilt u het direct overmaken? Dat kan via

☐	10 euro
☐	15 euro
☐	25 euro
☐	50 euro
☐	100 euro
☐ euro

bank 3624.26.457
of giro 628912
o.v.v. Vakantiegift 2008.

Naam: dhr./mevr.

Adres:

Pcode: Plaats:

Bank-/Girorekening:

Handtekening:

KRUIS UW KEUZE AAN.

Ik ga akkoord met de voorwaarde dat het aangekruiste bedrag eenmalig van mijn rekening wordt afgeschreven. Ik behoud het recht om het afgeschreven bedrag binnen 30 dagen terug te vorderen via de bank.

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Knip de advertentie uit en stuur in een envelop zonder postzegel naar:

Deputaatschap Evangelisatie, Antwoordnummer 2499, 3440 WB Woerden.

WELKOM OP DE CGO

Weleens gedacht aan een cursus Godsdienstonderwijs?

U wilt zich graag meer verdiepen in de Bijbel en de geloofsleer? Dat kan! De CGO start D.V. in september met een A- en B-cursus voor geïnteresseerde gemeenteleden. Ook jongeren zijn welkom!

Welke vakken? Bijbelkunde, Dogmatiek, Ethiek, Kerkgeschiedenis, Kerkelijke oriëntatie Apologetiek en Sekten en stromingen.

Waar? Op zaterdagochtend (1 x per 14 dagen) in Goes, Dordrecht, Amersfoort en Rijssen
Op donderdagavond in Gouda.

Kosten? € 185,- (korting voor echt)paren en studenten).

Opgave bij: A. W. Burghout, Zijpestraat 26,
4675 CV St. Philipsland.
Tel. 0167 - 573118,
e-mail: bur@calvijncollege.nl

Informatie: J.H. Mauritz directeur,
jh.mauritz@solcon.nl

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Wegens omstandigheden nog enige weken te huur een 4-pers. **chalet** aan de rand van de bossen in Elspeet. Tel. 06-21517958.

Te koop **chalet** in de **Valk-Wekerom**. Mooi aangelegde tuin. Bosrijke omgeving. Tel. 0342-419066 of 06-13433284.

Van Lagen
Forsythiastraat 44
8744 AS Edeveen
0318 - 57 30 45 / 06 - 23 618 040

Voor al uw glas in lood werken

BOEKENMARKTEN ELSPEET
D.V. 12, 19, 26 juli en 9 augustus.
Aan de Schapendrift vindt u weer 30 kramen met theologie, jeugd en kinderboeken.
Info **0184- 684808.**

BOEKHANDEL / ANTIQUARIAAT DE ROO

Van Meelstraat 12 • ZWIJNDRECHT • tel. 078 - 612 40 81

Voor al uw NIEUWE en TWEEDEHANDS: THEOLOGISCHE BOEKEN
KINDERBOEKEN
LEESBOEKEN

Tevens Inkoop en Taxatie Gebruikte Boeken
www.derooboeken.nl

maandag gesloten

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.
Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73**
b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

Complete jaargangen van De Saambinder. 1996 tot heden tegen adv.kosten op te halen bij R. Stark, Albert van Meerveldstraat 37 Zwartbroek. Tel. 0342-46 10 36.

Te koop: ruime vrijstaande **hoekwoning** in het mooie Lingedorp **Geldermalsen**, met aangebouwde garage met bergzolder. Bjr. 1998. Perc.opp. ± 565 m², verzorgde tuin met veel privacy. Zeer geschikt voor flink gezin. Goede bereikbaarheid van div. scholen en kerken, alsmede treinverbindingen en aansl. naar de grote wegen o.a. richtingen Utrecht, 's-Hertogenbosch, Arnhem, Gorinchem, Dordrecht enz.
Vr.pr. € 568.000,- k.k.
Meer info: 0345-571274.

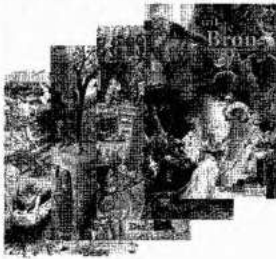
SVF Bergambacht
Tel.: 0182-35.15.57
Fax: 0842-20.54.23
bergambacht@svf.nl
www.svf.nl

Schuldhulpverlening/budgetbeheer

SVF Bergambacht ondersteunt diaconieën bij (problematische) schulden en budgetbeheer.

SVF Bergambacht, tel: 0182-351557 of bergambacht@svf.nl www.svf.nl
Vraag vrijblijvend advies aan.

'Uit de Bron' het Oude Testament compleet in 4 delen met 282 vertellingen.

Verschenen: deel 5

(eerste deel van het Nieuwe Testament)

Bijbelse vertellingen voor kinderen met prachtige, sprekende illustraties. Leerzaam voor jong en oud.

door C. van Rijswijk
292 pagina's
€ 26,00 per deel

Uitgeverij en Boekhandel

Postbus 213 - 3850 AE Ermelo - tel. 0341-563310 Fax 0341-493055

www.delezerboeken.nl - e-mail: delezer@kliksafe.nl

de Ster-serie

€ 7,50 per deel

De Ster-serie: een serie boekjes voor kinderen die net beginnen te lezen. Geschreven door C. van Rijswijk

deel 1: bram en de boog
(hoe de bestolen Bram door dorpsbewoners wordt geholpen)

deel 2: brentz en de kip
(hoe ds Brentz wonderlijk werd onderhouden)

deel 3: op zoek naar het Kind (de Wijzen uit het Oosten)

deel 4: Petrus en de haan

(de verloochening van Petrus)

deel 5: de sprong in de beek

(de uitredingen van ds. Peden)

Ook verkrijgbaar in de boekhandel

T.h. Zuna bij Rijssen 6/8 pers. bungalow's v.a.g.v. Zeer geschikt voor gezinnen met kinderen en 55+ die van rust en ruimte houden. Mooie fiets-, vis-, zwemgelegenheden 55+ buiten schoolvak. korting. bel voor info 0548-512790 of kijk op www.vakantieoordholsappel.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rheden e.o.

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
orgels**
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Kamer te huur in Ede voor **studente**. 0342-442078

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Hart voor jongeren

Jongeren zijn de polsslagen van deze tijd. Zij laten zien wat er leeft in een maatschappij die steeds meer losraakt van Gods Woord. Daarom is toerusting op grond van Schrift en belijdenis belangrijker dan ooit. Gaat jouw hart hier sneller van kloppen?

Het jonge, enthousiaste team van de Jeugdbond zoekt een betrokken

Jeugdwerkadviseur m/v

De Jeugdbond is dé organisatie in de Gereformeerde Gemeenten die zich inzet voor jongeren. Vanuit Gods Woord wil de Jeugdbond kinderen en jongeren met het oog op hun geestelijk welzijn verbinden met de eigen gemeente en de Gereformeerde Gemeenten als kerkverband en vormen en toerusten voor hun persoonlijk leven en hun functioneren in kerk en maatschappij.

Meer informatie: www.jbgg.nl/vacature

Postbus 79 - 3440 AB Woerden
(0348) 489948 info@jbgg.nl